

політики кожного банку приведе́т к дальнейшему підвищенню ліквідності банків, а, відповідально, укріпленню стабільності банківської системи Республіки Беларусь.

Список использованных источников

1. Деньги, кредит, банки: учеб. / Г. И. Кравцова [и др.]; под ред. Г.И. Кравцовой. – Минск: БГЭУ, 2012. – 639 с.
2. Статистический бюллетень №1(187) [Электронный ресурс]/ Национальный банк Республики Беларусь. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/publications/bulletin/Bulletin2015_1.pdf. – Дата доступа: 12.03.2017
3. Статистический бюллетень №1(199) [Электронный ресурс]/ Национальный банк Республики Беларусь. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/publications/bulletin/Stat_Bulletin_2016_01.pdf. – Дата доступа: 12.03.2017
4. Статистический бюллетень №1(211) [Электронный ресурс]/ Национальный банк Республики Беларусь. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/publications/bulletin/Stat_Bulletin_2017_01.pdf. – Дата доступа: 12.03.2017

Кушніренко Олександр

к.е.н., ст. викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

Україна

**ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ЯКІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ ПРИ ФОРМУВАННІ
ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ**

Земля є найважливішим природним ресурсом, загальнолюдським і загальнонаціональним надбанням та виступає біосферною категорією, просторовим операційним базисом, що використовується для розташування виробничих об'єктів і як основний засіб виробництва у сільському і лісовому господарстві. Вона обмежена в просторі і є сталою в майновому вимірі [1, с. 91].

Перехід до господарювання на засадах ринкової економіки, впровадження приватної власності на землю, створення різноманітних форм господарювання обумовили підвищений інтерес як до самої землі, так і підходів до збалансованого використання, що вимагає повного переосмислення управління сільськогосподарськими угіддями в напрямку збереження та поліпшення їх якісних характеристик.

У зв'язку з цим виникає потреба в підвищенні інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку сільськогосподарських угідь і наданні розгорнутої інформації у звітності сільськогосподарських підприємств про земельні ділянки й їх якісні параметри, які водночас є невід'ємною частиною власних довгострокових активів і самостійним обліковим об'єктом.

У сучасних умовах показники фінансової звітності формуються сільськогосподарськими підприємствами на підставі діючих національних положень

(стандартів) бухгалтерського обліку і відображаються в наступних формах: Балансі (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1) – у розділі I «Необоротні активи» у рядку 1011 разом із даними про інші основні засоби підприємства та Примітках до фінансової звітності (ф. № 5) – у розділі II «Основні засоби», де виділено три рядки для висвітлення інформації про земельні ділянки: р. 100 «Земельні ділянки», р. 105 «Інвестиційна нерухомість» і р. 110 «Капітальні витрати на поліпшення земель» [2].

Велика частина орендованих земель (що обліковується поза балансом сільськогосподарських підприємств) не дозволяє зарахувати грошовий еквівалент сільськогосподарських земельних ділянок до складу основних засобів бухгалтерського балансу. Землі несільськогосподарського призначення також не зазначаються в балансах підприємств через відсутність визначеної справедливої (експертної) вартості. Таке невідображення в балансі вартості земельних угідь, що беруть участь у виробничому процесі, а також їх якісного рівня не дозволяє достовірно розрахувати показники економічної ефективності використання засобів сільськогосподарського підприємства (капіталовіддачі, капіталомісткості, норми прибутку) та здійснювати оцінку, контроль і прогнозування його діяльності на перспективу, а на галузевому рівні – використати одержану інформацію у практиці ціноутворення, оподаткування та державної підтримки галузі сільськогосподарського виробництва.

Крім того, враховуючи особливість землі не втрачати вартість (не амортизуватись), доцільно вартість земельної ділянки й її якісних параметрів не лише включати до складу основних засобів, а й відображати в балансі відокремлено. Тому в формі № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) пропонуємо виділити рядок «Земельні ділянки», що в подальшому дозволяє здійснювати взаємозвірку між бухгалтерським, статистичним обліком у частині засобів, що підлягають амортизації, оскільки первісна та залишкова вартість основних засобів узгоджується з сумою нарахованої амортизації [3].

У Примітках до фінансової звітності інформацію про земельні ділянки й її якісні параметри передбачено формувати у наступному порядку: залишок на початок року, надходження, вибуття, переоцінка, залишок на кінець року. Проте зазначені дані не дають можливості охарактеризувати використання землі як основного засобу виробництва в діяльності сільськогосподарського підприємства. Відтак пропонуємо в Примітках до фінансової звітності відокремлено від усіх засобів показувати балансову та нормативну вартість землі за двома критеріями: ділянки, що беруть участь у виробничому процесі і виконують функції активів – коди 269, 270, та ділянки, які тимчасово не використовуються (перелоги, чагарники, яри) – коди 271, 272. Вищевказані зміни у зовнішній звітності сільськогосподарських підприємств допоможуть інвесторам і державним установам у проведенні фінансово-господарського аналізу використання виробничого потенціалу окремого підприємства, здійсненні перевірки його податкової діяльності.

Таким чином, визнання якісних параметрів сільськогосподарських угідь складовою необоротних матеріальних активів і засобом виробництва зумовлює потребу змін у підходах до висвітлення інформації у формах звітності.

По-перше, вважаємо за необхідне виділити земельні ділянки за категоріями угідь (як це було передбачено спеціалізованою формою бухгалтерської звітності № 9-АПК), за рівнем якісного стану в розрізі основних агрохімічних показників і за формами власності та користування (наприклад, землі у власності та постійному користуванні; землі у фінансовій оренді; землі під заставою; земельні ділянки, що перебувають в операційній оренді підприємства та суборенді), що допоможе виявити не тільки права власності та канали надходження поживних речовин, а й проаналізувати ефективність їх використання.

По-друге, відображати балансову вартість основних агрохімічних показників ґрунту з метою взаємоузгодження з даними фінансової звітності.

По-третє, для контролю за правильністю нарахування земельного та єдиного податку 4 групи ввести додаткову інформацію про нормативну грошову оцінку земель.

По-четверте, для систематизації даних у типовій звітності та для зручності її використання включити довідкову інформацію про орендовані площі та землі засновників, яка міститься у ф. № 4-сг – кількість укладених договорів оренди, вартість власних та орендованих земельних паїв, вартість земельних поліпшень (якісний стан).

Оскільки в умовах сьогодення сільськогосподарські підприємства подають спеціалізовану форму річної звітності «Основні економічні показники роботи сільгосп підприємств» і до державних органів управління сільського господарства, і до органів статистики, вважаємо за потрібне відображати зазначену інформацію в окремому розділі ф. № 50-сг. Виходячи з вищезазначеного, розділ «Землекористування за звітний період» слід представити в наступному вигляді:

– рядку 0425 доцільно навести дані про земельні ресурси, що використовуються підприємством у процесі господарювання. Зокрема, до таких ділянок відносимо: землі у власності та постійному користуванні (0420); землі у фінансовій оренді (0421); земельні ділянки, що перебувають в операційній оренді (0422) та суборенді (0423). Для здійснення контролю за розподілом прибутку та сплатою орендної плати за користування земельними частками, як довідкову інформацію, пропонуємо вказати кількість укладених договорів оренди, вартість власних та орендованих земельних паїв, вартість земельних поліпшень.

– рядку 0429 варто вказати площі ділянок, що не беруть участі в процесі господарювання, їх балансову та нормативну вартість. Для відображення зазначених даних виділити рядки 0426 і 0427 – угіддя, що були передані в операційну оренду та суборенду (у тому числі земельні паї).

Впровадження вищеназваних пропозицій дозволяє одержувати необхідну інформацію про цільове використання землі та розподіл земель за правом власності, користування та розпорядження ними. Крім того, порівняння даних звітності за кілька періодів дає змогу прослідкувати за трансформаційними процесами, що відбулись на підприємстві, розрахувати достовірні показники

ефективності використання земельних угідь у складі основних засобів (за умови виключення вартості земельних ділянок, що не використовуються у виробничому процесі).

Наведені пропозиції дозволяють сформуванню результативної системи обліково-інформаційного забезпечення управління природними ресурсами сільськогосподарських підприємств у умовах стратегічних трансформаційних перетворень аграрної сфери тим самим підвищити їх раціональне використання і збалансоване відтворення.

Список використаних джерел:

1. Фурдичко О. І. Екологічні основи збалансованого розвитку агросфери в контексті європейської інтеграції України: монографія / О. І. Фурдичко. – К.: ДІА, 2014. – 432 с.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

3. Машкова Т. В. Обліково-інформаційне відображення якісних параметрів сільськогосподарських угідь : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудиту» (за видами економічної діяльності) / Тетяна Володимирівна Машкова. – Київ, 2016. – 24 с.

Лозоцька Катерина

студентка

Олійник Лариса

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

В умовах перебудови економіки України, створення нових соціальних та економічних відносин у суспільстві, розбудови нашої держави як незалежної та самостійної, важлива роль відводиться податковій системі.

Одним з першочергових завдань ринкової реформи в Україні є створення ефективної податкової системи, яка б забезпечувала розвиток народногосподарського комплексу країни, відповідним чином регулювала б економічні відносини.

Історія сучасної податкової системи України починає свій відлік з 1992 року. Це досить короткий час для створення високоефективної політики оподаткування, оскільки створення ефективної системи оподаткування — це не тільки практична, а й дуже серйозна наукова проблема. Адже податкова система включає в себе цілу низку встановлених в країні податків, зборів і обов'язкових платежів, а також складні механізми їх нарахування та внесення до бюджету та до державних цільових фондів. У той же час це не механічна